

Türkçe Metinleri Okumaya Karşı Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Tutumunun Belirlenmesi: Bir Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması*

*M. Eyyüp SALLABAŞ***
*Talha GÖKTENTÜRK****
*Emre YAZICI****

Öz

Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi sürecinde, öğrencilerin okuma-anlama becerilerini geliştirme sürecinin temel aracı metinlerdir. Bu çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin Türkçe metinlere dair tutumlarını belirlemek için likert tipi bir ölçek geliştirilmiştir. Çalışmaya araştırmacılar tarafından geliştirilen 90 soruluk madde havuzu ile başlanmış, sonrasında 5 uzmandan gelen değerlendirmeler ışığında Lawshe analizi ile yapılan kapsam geçerliliği işlemi sonucu 44 maddelik taslak ölçek yabancı dil olarak Türkçe öğrenen B2 ve üstü seviyede 192 öğrenciye uygulanmıştır. Açıklayıcı faktör analizi ile maddelerin toplam 4 faktörde toplandığı, açıklanan toplam varyans miktarının yaklaşık % 48,53 olduğu, faktörler arasında anlamlı korelasyonların olduğu belirlenmiştir. Madde-toplam ve madde-kalan korelasyonları anlamlı ve maddelerin ayırt edici olduğu saptanmıştır. Çalışma sonunda Cronbach's Alpha katsayısı ölçek toplamı için alfa ,799 olarak hesaplanmıştır. Faktörler arasında ise birinci faktör için ,827; ikinci faktör için ,807; üçüncü faktör için ,659; dördüncü faktör içinse ,730 olarak bulunmuş ölçeğin Cronbach's Alpha katsayısının faktörler arasında $\alpha = ,659 - \alpha = ,827$ arasında değiştiği tespit edilmiştir. Ölçeğin Spearman-Brown katsayısı,853; Guttman Split-Half katsayısı,849 ve iki form arasındaki korelasyon katsayısı ise ,744 olarak bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, okuma metni, tutum, tutum ölçeği.

Determination of the Attitudes of Students who Learn Turkish as a Foreign Language towards Reading Turkish Texts: A Validity and Reliability Study

Abstract

In the process of teaching Turkish as a foreign language, the main instrument in the process of developing students' reading comprehension skills is texts. In this study, a Likert-type scale was developed to determine the attitudes of learners who learned Turkish as a foreign language towards texts in Turkish. The study was initiated with a pool of 90-items developed by the researchers; afterwards, in the light of the opinions obtained from 5 experts, a 44-item scale was drafted as a result of the conducted content analysis, using Lawshe analysis, and was administered to 192 learners who were learning Turkish as a foreign language at B2 and higher levels. Through exploratory factor analysis, it was determined that the items clustered under 4

* Bu makale 2017 Nisan 27-28 tarihlerinde Uluslararası Yabancı Dil Öğretimi ve Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Sempozyumu'nda sunulan sözlü bildirinin genişletilmiş formudur.

** Doç. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, İstanbul, sallabas@gmail.com

*** Arş. Gör., Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, İstanbul, talhagoktenturk@gmail.com

*** Arş. Gör., Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, İstanbul, eyazici@yildiz.edu.tr

factors, that this accounted for approximately 48.54% of the total variance, and that there were significant correlations among the factors. Item-total and item-rest correlations were found to be significant and discriminatory. At the end of the study, the Cronbach's Alpha coefficient was found to be ,799 for the entire scale. The Cronbach's Alpha coefficient for the first factor was ,827; for the second factor, it was ,807; for the third factor, it was ,59; and for the fourth factor, it was ,730; its variance among the factors ranged between $\alpha = ,659$ and ,827. The Spearman-Brown coefficient of the scale was ,853; The Guttman Split-Half coefficient was ,849, and the correlation coefficient between the two forms was ,744.

Keywords: Teaching Turkish as a foreign language, reading text, attitude, attitude scale

Giriş

Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi 1984 yılında Ankara TÖMER'in kurulmasıyla Türkiye'de aktif bir çalışması sahası hâline gelmiştir. Ankara TÖMER ile başlayan Türkçeyi yabancılara öğretme faaliyetleri farklı dil merkezlerinin kurulmasıyla genişlemiş ve Türkiye'nin dört bir yanında Türkçenin yabancılara öğretilmesini hedefleyen kurumlar vasıtasıyla gelişmiştir.

Günümüzde TÖMER'lerde öğrencilerin daha iyi bir program dâhilinde dil öğrenimini temin edebilmek için basamaklı kur sistemi kullanılmaktadır. Bu program ile öğrencilerin ön bilgileri değerlendirilmekte dört dil becerisi kapsamında alınan veriler doğrultusunda öğrenciler ilgili basamağa yerleştirilmektedir (Barın 2004: 22).

Basamaklı kur sistemi anlayışının arkasında ise Avrupa Dil Portfolyosu'nun dil öğretim kurumlarımızca yaygın olarak kullanılması etkili olmuştur. MEB tarafından yayımlanan ADP metninde seviyeler A1, A2, B1, B2, C1 ve C2 olarak 6 basamak üzerinden oluşturulmuştur. 6 basamak seçeneğinin yanında seviyeler temel, orta ve yüksek düzeyi ifade eden A, B ve C basamağı ile de tasnif edilmiştir. Öğrenciler bu şekilde tasarlanan basamaklı kur sisteminde geçtikleri her seviyede bir önceki seviyeden daha iyi olacak şekilde dört dil becerisini kullanabilmektedir. (MEB 2013: 41-45).

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dil merkezlerine Türkçe eğitimi almak için başvuran öğrencilerin genellikle Türkiye'deki bir üniversitede lisans veya lisansüstü eğitim almak amacıyla geldiği görülmektedir. Bu amaçla eğitim alan öğrencilerin dil becerilerinin akademik düzeyde geliştirilmesi gerekmektedir. Bunun için ise yazılı materyalleri anlayabilme ve kullanabilmek için okuma becerisinin geliştirilmesi ciddi bir yer tutar.

Okuma iletişime, anlaşmaya yarayan yazılı, basılı ya da bir nesneye oyulmuş simgelerin algılanması ve bunların anlamlarını kavrama işidir (Öncül 2000: 820^a). Bununla birlikte tek başına okuma fiilini gerçekleştirmek okuma becerisini tanımlamak için yeterli değildir. Okuma becerisi dediğimizde kelimeleri tanıma, kelimelerin anlamlarını sağlama kısmı da sürece dâhil olur. Kısaca okuma becerisi okumada başarı sağlamak için gerekli olan yetenek olarak tanımlanabilir (Öncül 2000: 821^a).

Türkçe Metinleri Okumaya Karşı Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Tutumunun Belirlenmesi: Bir Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması

Okumanın ayrı bir ders başlığı altında geliştirilmesi Türkçenin öğretiminin yapıldığı dil merkezlerinde de kullanılan bir yöntemdir. Belirtilen yöntemde yapılan eğitimde dinleme, konuşma, okuma ve yazma ayrı ayrı ders başlıkları altında ele alınabilmektedir. Böylece her beceri başlı başına dilin bir alanı kabul edilerek dil becerilerinin daha hızlı ve etkili bir şekilde gelişmesi beklenmektedir.

Her biri ayrı bir ders konusu olan dört dil becerisinin ders kitaplarında hangi oranlarda yer bulması gerektiği de yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde yer alan önemli unsurlardan biridir. Bu sebeple ders kitaplarındaki ilk ünitelerden başlayarak her üniteye becerilere eşit oranda yer verilmesi uygun görülmektedir (Barın 2004: 22).

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sadece ders kitaplarının hazırlanması ve sınıf içi etkinliklerinin düzenlenmesinden ibaret değildir. Öğrenciler sınıf ortamından ayrıldıktan sonra Türkçenin konuşulduğu dış dünyada da Türkçe metinlerle karşılaşmaktadırlar. Okuma becerisi sadece sınıf ortamında değil günlük hayatta da öğrencilerin karşısına çıkmaktadır. Okuma etkinliğini sadece ders kitapları olarak görmek isteyen bir öğrenci bilgi ve becerilerini sadece kitaptaki bilgi ve becerilerle sınırlayabilecektir. Akademik gelişme için öğrencilerin farklı alanlarla ilgili olarak Türkçe metinler okuması gerekmektedir. Bunun yapılabilmesi için de öğrencilerin Türkçe metin okumaya karşı pozitif bir tutum geliştirmesi öğrencilerin okuma ve buna bağlı dil becerilerinin geliştirilmesine katkı sağlayabilecektir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sahasında okuma becerileri ve bununla ilgili olarak okuma metinleri hususunda farklı çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Şimşek (2011) tarafından yapılan ve yabancı dil olarak Türkçe öğretim setlerinin incelendiği çalışmada Türk kültürüne dair unsurlarının yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin ders kitaplarında bulunması gerektiği, hazırlanan yardımcı okuma kitapları gibi metinlerde yabancıların ilgi, istek ve ihtiyaçlarının gözetilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Ders kitaplarındaki metinler yoluyla kültür aktarımı hususunda Demir ve Açık (2011) tarafından yapılan çalışmada, Türk kültür unsurlarından hangilerine öncelik verilmesi gerektiği konusunda kriterlerin olmadığı ortaya konulmuştur. Nitekim Bölükbaş ve Keskin (2010) tarafından yapılan çalışmada da Türk kültürüne dair unsurların ders kitaplarındaki metinlerde daha fazla bulunmasının gerekliliğine dikkat çekilmiştir. Araştırmaların sonuçlarından hareketle yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin Türkçe metinlerdeki kültür unsurlarına yönelik tutumlarının da analiz edilmesi bu sahadaki araştırmaların gelişmesine katkı sağlayabilir.

Yamashita (2013) tarafından genişletilmiş okuma metodunun yabancı dilde okumaya yönelik tutumlara etkisi hakkında yapılan çalışmada okumaya yönelik motivasyonu etkileyen iki anahtar faktörün materyaller ve okuma tutumu olduğunu belirtilmektedir. Çalışmanın sonuçlarından

hareketle yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin de Türkçe metinleri okumaya yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla ölçme araçlarının geliştirilmesinin gerekli olduğu söylenebilir.

Ghazali, Setia, Muthusamy ve Jusoff (2009) tarafından yapılan çalışmada yabancı dil öğretiminde öğrencilerin metinlere ve öğretim tutumlarına farklı değişkenlerin etkisi incelenmiştir. Çalışma sonuçlarına göre öğrencilerin yabancı dil öğrenirken yabancı dildeki metinleri okumaya yönelik tutumlarında öğretmenin öğrencilere vereceği metinlerin öğrencinin seviyesine uygunluğu, okutulan metinlerin içeriğinin öğrencilerin ilgisini çekmesi gibi hususların etkili olduğunu görülmüştür.

Dörnyei (2003) ise çalışmasında tutum üzerine yapılan çalışmaların dil öğretiminde de olgunluk seviyesine ulaşma yolunda ilerlediğini belirtmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sahasında yapılan çalışmalara bakıldığında ölçme araçlarının geliştirilmesi başlığının alanda yeni olduğunu söylemek mümkündür. Bu sebeple öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde farklı unsurlara yönelik tutumlarının geliştirilen ölçme araçları ile yoluyla incelenmesi yeni araştırmaların yapılmasının önünü açabilecektir.

Bu sebeple çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin Türkçe metinleri okumaya karşı tutumlarının belirlenmesi için bir ölçme aracının geliştirilmesi hedeflenmiştir. Ölçme aracının geliştirilmesi sürecinde Gömlüksiz (2004) ile Özbay, Bağcı ve Uyar (2008) tarafından geliştirilen okumaya karşı tutum ölçeklerinden yararlanılarak araştırmacılar tarafından geliştirilen Türkçe metinleri okumaya karşı tutum ölçeği kullanılacaktır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırma genel tarama modelinde tasarlanmıştır. Genel tarama modeli “çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü veya ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir” (Karasar 2016: 111).

Yapılan araştırmanın bir ölçek geliştirmeyi amaçlaması sebebiyle amaca uygun olarak ölçek maddelerini belirleme, uzman görüşüne başvurma, ölçeği uygulama, geçerli ve güvenilir olma seviyesini belirleme şeklinde dört aşama takip edilmiştir.

Araştırma grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Yıldız Teknik Üniversitesi TÖMER, İstanbul Aydın Üniversitesi TÖMER, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi TÖMER, İstanbul Üniversitesi DİLMER’de eğitim-öğretim gören toplam 192 kişilik B2 seviyesindeki yabancı öğrenci oluşturmaktadır.

Türkçe Metinleri Okumaya Karşı Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Tutumunun Belirlenmesi: Bir Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması

Verilerin Toplanması ve Analizi

Çalışmada, araştırmacılar tarafından Gömleksiz (2004) ile Özbay, Bağcı ve Uyar (2008) tarafından geliştirilen okumaya karşı tutum ölçeklerinden yararlanılarak Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Türkçe Metinleri Okumaya Karşı Tutumlarını ölçmeyi hedefleyen toplam 90 maddelik soru havuzu oluşturulmuştur.

Oluşturulan 90 maddelik soru havuzu alanda eğitim veren ve tecrübeye sahip olan dört uzman tarafından değerlendirilmiş ve Lawshe analizi ile soru havuzu 44 maddeye indirilmiştir. “(1) Bana hiç uygun değil”, “(2) Bana çoklukla uygun değil”, “(3) Bana biraz uygun değil”, “(4) Kararsızım”, “(5) Bana biraz uygun”, “(6) Bana çoklukla uygun”, “(7) Bana tamamen bana uygun” şeklinde 7 seçenekten oluşan bir çizelge yerleştirilmiş. Seçenekler 1’den 7’ye sıralanmıştır. Böylece 7’li likert tipi bir ölçek elde edilmiştir. Uygulama süreci neticesinde 208 form elde edilmiş ve elemeler sonunda 192 ölçek geçerli sayılmıştır.

Ölçeğin yapı geçerliği için keşfedici faktör analizi, güvenilir olma seviyesi için ise Cronbach Alfa, Spearman-Brown ve Guttman Split-Half güvenilir olma analizleri yapılmıştır.

Ölçeğin geçerlilik işlemleri sırasında maddeler arasındaki gruplaşmalar yoluyla hangi faktörler altında toplandıklarını görmek amacıyla keşfedici faktör analizi gerçekleştirilmiştir. Faktör analizinde birbiriyle alakalı çok sayıda değişkeni bir araya getirmek yoluyla yeni faktörler bulma ve keşfetmeyi amaçlanmıştır (Büyüköztürk, 2002). Tavşancıl’a (2002) göre faktör analizi sırasında örneklemden elde edilen verilerin yeterli olup olmadığının belirlenmesi için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi yapılmalıdır. Bu sebeple faktör analizinin ilk aşamasında verilere uygulanan faktör analizinin yorumlanabilir olduğuna KMO ve Bartlett Testi sonuçlarına bakılarak karar verilmiştir. KMO testinde bulunan değer 1’e yaklaştıkça mükemmel 0,50’nin altında geçersiz olarak kabul edilmektedir. Verilerin çok değişkenli normal dağılımdan gelip gelmediğinin belirlenebilmesi için Bartlett’s testi yapılmıştır. Bartlett’s değerinin manidarlığı verilerin çok değişkenli bir normal dağılımdan geldiğini ortaya koymaktadır (Otrar, Gülten, Özkan, 2012).

Ölçeğin faktör yapısını belirlemek içinse önce temel bileşenler analizi, ardından belirlenen faktörleri yorumlamada ve anlamlandırmada kolaylık sağlamak amacıyla Kaiser Normalleştirmeyle Varimax dik döndürme tekniği (Varimax with Kaiser Normalization) kullanılarak analiz yapılmıştır. Son olarak ölçeğin iyi bir uyuma sahip olup olmadığının belirlenmesi için doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır.

Bulgular

Bu kısımda araştırmacının amaçları doğrultusunda geliştirilen ölçme aracının geçerli ve güvenilir olma seviyelerinin belirlenmesi sürecine yer verilmiştir.

Geçerlilik Analizlerinin Sonuçları

Thompson (2004) faktör analizinin yapılma amaçlarını elde edilen puanlarının geçerli olma derecesinin ölçülmesinde, yapılara bağlı olarak teori geliştirilmesinde ve daha sonraki analizlerde daha geniş bir veri formundaki faktörlerin arasındaki ilişkileri ortaya koymada kullanılabileceğini belirtmektedir. Faktör analizi daha ziyade teori üreten bir teknik olarak düşünülmekte bu sebeple bir yapının altında yatan teoriyi ortaya koymada veya araştırmacılar bir yapının altyapılarını ortaya koymak istediklerinde kullanılmaktadır (Tabachnick ve Fidell, 2007). Bu noktadan hareketle öncelikle maddeler arasındaki gruplaşmaları ve gruplaşmalar sonucunda oluşan faktörleri belirlemek amacıyla faktör analizi gerçekleştirilmiştir.

Verilerin faktör analizine uygunluğunun belirlenmesinde Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett's testi kullanılmıştır. KMO= ,823 olarak, Bartlett değeri de anlamlı ($\chi^2=1507,009$; $p<,0001$) şeklinde bulunmuştur. Elde edilen verilerden hareketle örneklem büyüklüğünün ve yapısının faktörlenebilir olduğuna hükmedilerek sürece devam edilmiştir. İlk adımda temel bileşenler analizi (Principal Component Analysis) ile elde edilen ortak yük (communalities) değerleri hesaplanarak elde edilen sonuçlar araştırmanın sonuçlarına eklenmiştir.

Tablo 1. Ortak Yük Değerleri

	Initial	Extraction
1. Türkçe metinleri okumak benim için önemlidir.	1,000	,542
2. Türkçe bir metni okumanın hayal gücümü geliştirdiğimi düşünüyorum.	1,000	,564
3. Türkçe okuma kitaplarım benim için değerlidir.	1,000	,569
4. Türkçe metinleri okuyarak yeni bilgiler öğrendiğimi düşünüyorum.	1,000	,485
6. Türkçe metinlerin her yaşta bana gerekeceğini düşünüyorum.	1,000	,484
7. Türkçe metinleri okumamın insanları etkilemekte bana yardımcı olduğunu düşünüyorum.	1,000	,424
10. Türkçe metinleri okumanın bana katkı sağlayacağını düşünüyorum.	1,000	,407
11. Paramın bir kısmını Türkçe kitapları almak için ayırıyorum.	1,000	,326
12. Arkadaşlarıma Türkçe yayınlar hediye etmeyi severim.	1,000	,605
13. Metinleri Türkçe olan oyunları oynamayı seviyorum.	1,000	,422
14. Her gün düzenli bir şekilde Türkçe metin okumak istiyorum.	1,000	,489
15. Boş vakitlerde Türkçe metinleri okumaktan hoşlanıyorum.	1,000	,508
16. Türkçe metinleri düzenli olarak okurum.	1,000	,471
17. Türkçe metinleri okumak beni dinlendiriyor.	1,000	,462
18. Tatilde sıkıldığımda Türkçe metinler okuyacağım.	1,000	,379
44. Türkçe metinlerden oluşan bir kitaplığımın olmasını isterim.	1,000	,405
9. Türkçe metinler diğer dillerdeki metinler kadar ilgimi çekmiyor.	1,000	,396
20. Ödevlerim için Türkçe metinleri okurken çok sıkılırım (kitap, dergi, ansiklopedi, çalışma kitabı vb.).	1,000	,551
21. Türkçe bir ders kitabındaki metni okumak bana sıkıcı gelir.	1,000	,580
37. Türkçe bir metni okumak bana sıkıcı gelir.	1,000	,593
40. İyi anlayamadığım için Türkçe metin okumayı sevmiyorum.	1,000	,518
26. Türkçe metinlerde günlük hayattan bilgilerle karşılaşmak hoşuma gider.	1,000	,411
27. Türkçe metinlerde Türk kültüründen bilgiler görmem önemli olduğunu düşünürüm.	1,000	,627
29. Kendi kültürüme ait bilgileri içeren Türkçe metinleri severek okurum.	1,000	,590
43. Türkçe metinler sayesinde kendi kültürümle Türk kültürü arasında bağlantı	1,000	,555

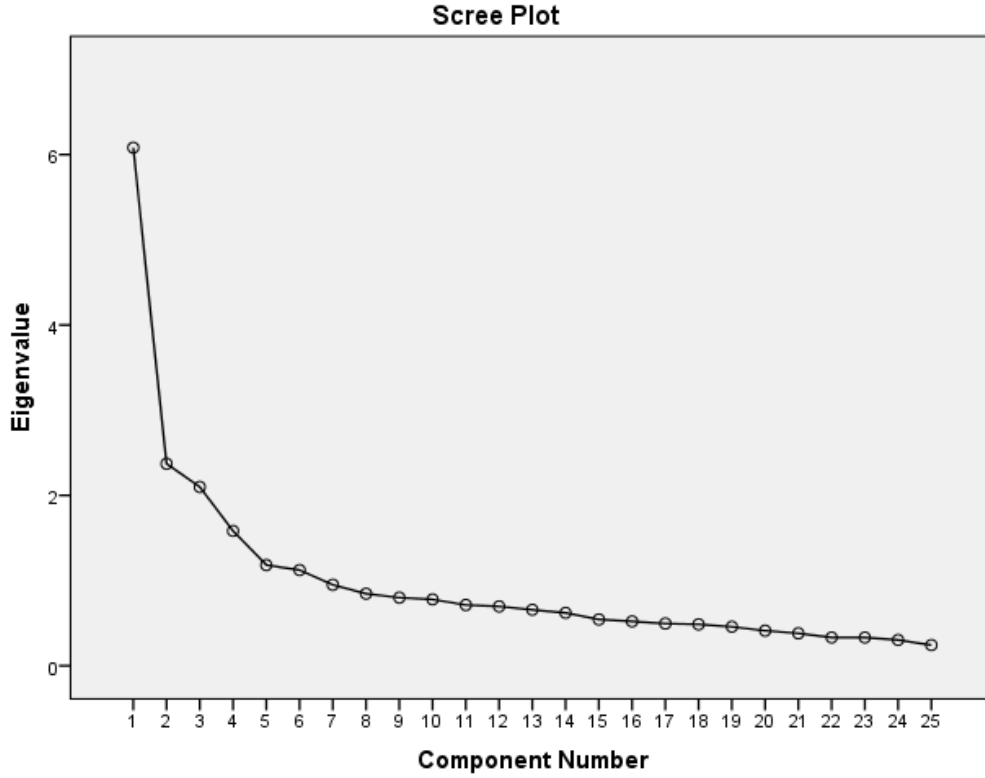
**Türkçe Metinleri Okumaya Karşı Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Tutumunun Belirlenmesi:
Bir Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması**

kurabilirim.

Tabloda görüldüğü gibi bütün maddelerin yük değeri ,30'dan yüksek bulunmuştur. Elde edilen en yüksek yük değeri ,627 olarak hesaplanmıştır. Elde edilen değerlerin yüksek olması sebebiyle herhangi bir madde elenmeden faktör analizine devam edilerek açıklanan varyans miktarı ve faktör analizine ilişkin elde edilen bulgular tablo ve grafik olarak aşağıda sunulmuştur:

Tablo 2. Açıklanan Toplam Varyans Miktarı

Bileşen	Başlangıç Öz Değerleri (Initial Eigen Value)			Toplam Faktör Yükleri			F. Yüklerinin Döndürülmüş Toplamları		
	Top.	Vary%	Küm%	Top.	Vary%	Küm%	Top.	Vary%	Küm%
1	6,082	24,326	24,326	6,082	24,326	24,326	3,779	15,116	15,116
2	2,371	9,485	33,811	2,371	9,485	33,811	3,537	14,147	29,262
3	2,098	8,393	42,203	2,098	8,393	42,203	2,440	9,760	39,022
4	1,582	6,328	48,532	1,582	6,328	48,532	2,377	9,509	48,532
5	1,182	4,730	53,261						
6	1,123	4,494	57,755						
7	,950	3,801	61,556						
8	,846	3,384	64,940						
9	,799	3,198	68,137						
10	,778	3,113	71,250						
11	,713	2,852	74,102						
12	,696	2,786	76,887						
13	,657	2,628	79,515						
14	,620	2,482	81,997						
15	,543	2,174	84,171						
16	,520	2,080	86,251						
17	,495	1,981	88,232						
18	,486	1,944	90,176						
19	,457	1,830	92,006						
20	,411	1,645	93,651						
21	,381	1,523	95,174						
22	,331	1,326	96,560						
23	,331	1,323	97,823						
24	,302	1,208	99,031						
25	,242	,969	100,000						

Eigen değeri dört alınarak temel bileşenler analizi ile yapılan faktör analizi ile ölçeğin dört faktörlü bir yapıya sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu faktörlerden ilki toplam varyansın % 15,116'sını, ikincisi toplam varyansın %29,262'sini, üçüncüsü %39,022'sini, dördüncüsü de %48,532'sini açıklamaktadır. Dört faktör de ölçeğin toplam varyansının %48,532'sini açıklamaktadır. Analiz süreci elde edilen çok faktörlü yapı ile sürdürülmüştür.

Tablo 3. Faktör Analizi Sonrası Döndürülmüş Bileşenler Matrisi

Maddeler	Component			
	1	2	3	4
2. Türkçe bir metni okumanın hayal gücümü geliştirdiğimi düşünüyorum.	,732			
1. Türkçe metinler okumak benim için önemlidir.	,703			
3. Türkçe okuma kitaplarım benim için değerlidir.	,690			
4. Türkçe metinleri okuyarak yeni bilgiler öğrendiğimi düşünüyorum.	,654			
6. Türkçe metinlerin her yaşta bana gerekeceğini düşünüyorum.	,616			
10. Türkçe metinleri okumanın bana katkı sağlayacağını düşünüyorum.	,613			
7. Türkçe metinleri okumamın insanları etkilemekte bana yardımcı olduğunu düşünüyorum.	,540	,332		
12. Arkadaşlarıma Türkçe yayınlar hediye etmeyi severim.		,746		
15. Boş vakitlerde Türkçe metinleri okumaktan hoşlanıyorum.		,619		
17. Türkçe metinleri okumak beni dinlendiriyor.		,619		
13. Metinleri Türkçe olan oyunları oynamayı seviyorum.		,567		
18. Tatilde sıkıldığımda Türkçe metinler okuyacağım.		,562		
11. Paramın bir kısmını Türkçe kitapları almak için ayırıyorum.		,557		
44. Türkçe metinlerden oluşan bir kitaplığımın olmasını isterim.		,547		
14. Her gün düzenli bir şekilde Türkçe metin okumak istiyorum.	,388	,540		

**Türkçe Metinleri Okumaya Karşı Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Tutumunun Belirlenmesi:
Bir Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması**

16. Türkçe metinleri düzenli olarak okurum.	,377	,527		
20. Ödevlerim için Türkçe metinleri okurken çok sıkılıyorum (kitap, dergi, ansiklopedi, çalışma kitabı vb.).			,741	
21. Türkçe bir ders kitabındaki metni okumak bana sıkıcı gelir.			,740	
37. Türkçe bir metni okumak bana sıkıcı gelir.			,700	
40. İyi anlayamadığım için Türkçe metin okumayı sevmiyorum.			,561	,306
9. Türkçe metinler diğer dillerdeki metinler kadar ilgimi çekmiyor.			,401	
27. Türkçe metinlerde Türk kültüründen bilgiler görmenin önemli olduğunu düşünürüm.				,743
29. Kendi kültürüme ait bilgileri içeren Türkçe metinleri severek okurum.				,738
43. Türkçe metinler sayesinde kendi kültürümle Türk kültürü arasında bağlantı kurabilirim.				,685
26. Türkçe metinlerde günlük hayattan bilgilerle karşılaşmak hoşuma gider.	,342			,528

Varimax dik döndürme işleminden elde edilen her bir maddenin faktörlerden aldıkları yüklerle ait değerler yukarıdaki tablodadır. Maddeler içinde ,30'dan daha düşük yük alan madde yoktur. 7, 14, 16 ve 40. maddelerin iki faktörden de yük aldığı görülmüş ve bu durumda aralarındaki fark ,10'dan daha düşük olmadığı için maddenin en çok değer yüklendiği faktöre ait olması kararlaştırılmıştır. Bu işlemin neticesinde elde edilen faktörler ve faktörlere ait maddeler 4. tabloda sunulmuştur.

Tablo 4. Faktör Analizi Sonucunda Belirlenen Alt Boyutlar ve Bu Boyutlardan Yük Alan Maddeler

Faktörler	Madde Sayısı	Maddeler
Türkçe Metinlerin Önemi Fark Etme	7 madde	1, 2, 3, 4, 6, 7, 10
Türkçe Metinlere Dair Etkinliklerde Bulunma	9 madde	11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 44
Türkçe Metinlere Dair Olumsuz Duygular	5 madde	9, 20, 21, 37, 40
Türkçe Metinlerde Kültür Unsurları	4 madde	26, 27, 29, 43

Tablodaki bilgiler ışığında Türkçe metinlerin önemini fark etme faktörü 7 maddeden (1, 2, 3, 4, 6, 7, 10. maddeler), Türkçe metinlere dair etkinliklerde bulunma faktörü 9 maddeden (11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 44. maddeler), Türkçe metinlere dair olumsuz duygular faktörü 5 maddeden (9, 20, 21, 37, 40. maddeler), Türkçe metinlerde kültür unsurları faktörü 4 maddeden (26, 27, 29, 43. maddeler) oluşmaktadır. İçinde yer aldığı faktörde ters madde fonksiyonunda bir madde bulunmamaktadır. Son hâliyle ölçek 25 maddeden oluşmaktadır.

Her faktör kendisi ile ilgili maddeler incelenerek isimlendirilmiştir. Böylece birinci faktörün Türkçe metinlerin önemini fark etme alt boyutu olarak, ikinci faktörün Türkçe metinlere dair etkinliklerde bulunma alt boyutu olarak, üçüncü maddenin Türkçe metinlere dair olumsuz duygular alt boyutu olarak, dördüncü maddenin ise Türkçe metinlerde kültür unsurları alt boyutu olarak isim alması kararlaştırılmıştır. Ayrıca 3. alt boyuttaki bütün maddelerin ölçeğin toplam puanının hesaplanmasında ters madde olarak kullanılması kararlaştırılmıştır. Sonuç olarak bütün faktörlerde puanların artması o faktörle ilgili özelliğin artması, toplam puanın artması da yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin Türkçe metinleri okumaya dair olumlu tutumunun artması şeklinde

değerlendirilmiştir. Tamamlanan ilgili süreçten sonra faktörler için güvenilir olma analizlerinin tamamlanmasına geçilmiştir. Hem toplam hem de her bir alt boyutun içerdiği maddeler üzerinden hesaplanan iç tutarlılık için Cronbach's Alpha, Spearman-Brown ve Guttman Split-Half değerleri 5. tabloda sunulmuştur.

Tablo 5. Faktör analizi sonucunda belirlenen alt boyutlar ve bu boyutlara ait güvenilir olma katsayıları

Faktör	Cronbach's Alpha	Spearman-Brown	Guttman Split-Half
Türkçe metinlerin önemini fark etme alt boyutu	,827	,840	,835
Türkçe metinlere dair etkinliklerde bulunma alt boyutu	,807	,825	,818
Türkçe metinlere dair olumsuz duygular alt boyutu	,659	,743	,733
Türkçe metinlerde kültür unsurları alt boyutu	,730	,742	,742
Toplam	,799	,853	,849

Görüldüğü üzere ölçeğin iç tutarlılık katsayısı oldukça güvenilir olarak tespit edilmiştir. Cronbach's Alpha değerleri ölçeğin 1. alt boyutu için $\alpha=,798$; 2. alt boyutu için $\alpha=,807$; 3. alt boyutu için $\alpha=,659$; 4. alt boyutu için $\alpha=,730$; ölçeğin toplamı içinse $\alpha=,799$ bulunmuştur. Büyüköztürk'e göre (2010) alpha değerinin ,70'ten büyük olması ölçeğin güvenilir olarak kabul görmesi için gereklidir. 3. faktörde ise ,659 değeri elde edilmiştir. Özdamar'a göre ise (2015: 575) $,60 < \alpha < ,70$ değerinde ölçek yeterli seviyede güvenilirirdir. Bu sebeple 3. alt boyutun da geçerli sayılması kararlaştırılmıştır.

Bu işlemin ardından faktör bazında ayırt edicilik işlemleri yapılmıştır. Testin alt ve üst kısmından oluşan %27'lik kısım bağımsız grup t testi ile karşılaştırılarak elde edilen puanlardan hareketle ilgili maddeye verilen cevapların alt ve üst grup arasında farklılaşıp farklılaşmadığına bakılmıştır (Kelley, 1939: 70). Faktör toplam puanlarına göre belirlenmiş üst %27'lik ve alt%27'lik grupların aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t-testi (independent samples t test) sonuçları 6. tabloda belirtilmiştir.

Tablo 6. Faktör Ölçek maddelerinin ayırt ediciliklerini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh \bar{x}	T Testi		
						t	Sd	p
1	Alt	52	3,81	1,103	,153	-20,,865	102	,000
	Üst	52	7,00	,000	,000			
2	Alt	52	2,69	1,076	,149	-24,783	102	,000
	Üst	52	6,71	,457	,063			
3	Alt	52	2,73	1,190	,165	-25,869	102	,000
	Üst	52	7,00	,000	,000			
4	Alt	52	3,71	1,242	,172	-19,093	102	,000
	Üst	52	7,00	,000	,000			
6	Alt	52	2,94	1,145	,159	-22,225	102	,000
	Üst	52	6,73	,448	,062			
7	Alt	52	2,94	1,211	,168	-23,135	102	,000
	Üst	52	6,92	,269	,037			
9	Alt	52	1,88	,784	,109	-37,715	102	,000
	Üst	52	6,67	,474	,066			

**Türkçe Metinleri Okumaya Karşı Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Tutumunun Belirlenmesi:
Bir Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması**

10	Alt	52	3,19	,991	,137	-24,957	102	,000
	Üst	52	6,85	,364	,051			
11	Alt	52	1,00	,000	,000	-45,701	102	,000
	Üst	52	5,87	,768	,106			
12	Alt	52	1,31	,466	,065	-45,409	102	,000
	Üst	52	6,31	,643	,089			
13	Alt	52	1,87	,841	,117	-37,526	102	,000
	Üst	52	6,77	,425	,059			
14	Alt	52	2,60	,955	,132	-31,052	102	,000
	Üst	52	6,90	,298	,041			
15	Alt	52	1,81	,768	,106	-38,029	102	,000
	Üst	52	6,62	,491	,068			
16	Alt	52	1,75	,813	,113	-28,234	102	,000
	Üst	52	6,15	,777	,108			
17	Alt	52	1,52	,505	,070	-32,993	102	,000
	Üst	52	5,73	,770	,107			
18	Alt	52	1,19	,398	,055	-39,457	102	,000
	Üst	52	5,98	,779	,108			
20	Alt	52	2,10	,869	,121	-34,183	102	,000
	Üst	52	6,73	,448	,062			
21	Alt	52	2,50	,828	,115	-33,418	102	,000
	Üst	52	6,79	,412	,057			
26	Alt	52	2,94	,938	,130	-25,828	102	,000
	Üst	52	6,69	,466	,065			
27	Alt	52	3,48	,852	,118	-29,802	102	,000
	Üst	52	7,00	,000	,000			
29	Alt	52	2,87	1,103	,153	-27,029	102	,000
	Üst	52	7,00	,000	,000			
37	Alt	52	2,70	,869	,121	-38,137	102	,000
	Üst	52	7,00	,000	,000			
40	Alt	52	1,71	,776	,108	-49,174	102	,000
	Üst	52	7,00	,000	,000			
43	Alt	52	2,90	1,071	,149	-24,875	102	,000
	Üst	52	6,83	,382	,053			
44	Alt	52	1,94	,777	,108	-37,474	102	,000
	Üst	52	6,67	,474	,066			

Tablo 7. Faktör Ölçek toplam puanlarının ayırt ediciliklerini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh \bar{x}	T	t Testi	
							Sd	p
Türkçe metinlerin önemini fark etme alt boyutu	Alt	52	3,77	,861	,119	-20,865	102	,000
	Üst	52	6,43	,319	,044			
Türkçe metinlere dair etkinliklerde bulunma alt boyutu	Alt	52	2,51	,498	,069	-29,463	102	,000
	Üst	52	5,43	,512	,071			
Türkçe metinlere dair olumsuz duygular alt boyutu	Alt	52	3,08	,487	,068	-31,232	102	,000
	Üst	52	6,15	,515	,071			

Türkçe metinlerde kültür unsurları	Alt	52	3,5673	,64191	,08902	-29,210	102	,000
	Üst	52	6,5240	,34747	,04819			
Toplam	Alt	52	3,6131	,46200	,06407	-24,434	102	,000
	Üst	52	5,6085	,36518	,05064			

Üst %27 ve alt %27'lik grupların aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t-testi (independent samples t test) neticesinde bütün gruplar istatistiki olarak anlamlı bulunmuştur. Elde edilen sonuçlar ölçek toplam ve faktör puanlarının ayırt edici olduğunu ortaya koymaktadır ($p < ,0001$).

Tablo 8. Faktörler arası ve faktör toplam korelasyon sonuçları

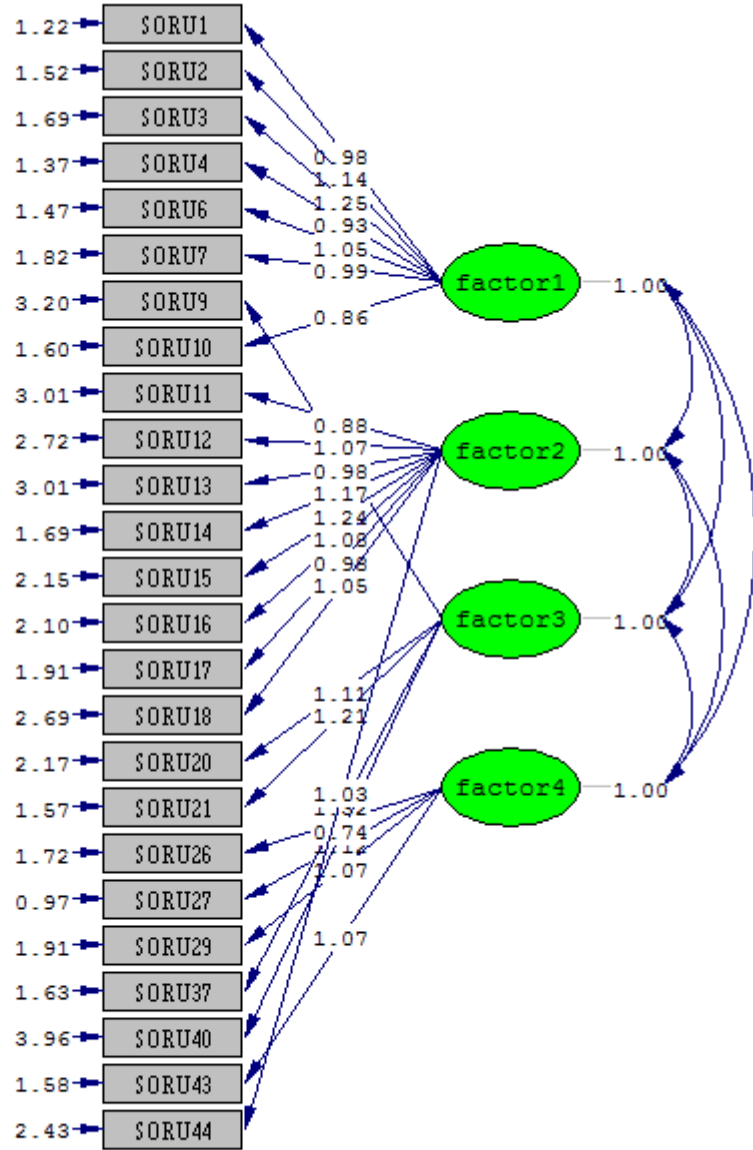
Puanlar		1. Faktör	2.	3.	4.	Toplam
			Faktör	Faktör	Faktör	
1. Faktör	r		,515	,147	,175	,776
	p		,000	,041	,000	,000
	n		192	192	192	192
2. Faktör	r	,515		,146	,192	,801
	p	,000		,043	,008	,000
	n	192		192	192	192
3. Faktör	r	,147	,146		,485	,584
	p	,041	,043		,000	,000
	n	192	192		192	192
4. Faktör	r	,375	,192	,485		,598
	p	,000	,008	,000		,000
	n	192	192	192		192
Toplam	r	,776	,801	,534	,598	
	p	,000	,000	,000	,000	
	n	192	192	192	192	

Pearson korelasyonu ile yapılan işlemler sonucunda Türkçe metinlerin önemini fark etme alt boyutu ile Türkçe metinlere dair etkinliklerde bulunma alt boyutu arasında pozitif yönde ($r = ,515$; $p < ,0001$); Türkçe metinlerin önemini fark etme alt boyutu ile Türkçe metinlere dair olumsuz duygular alt boyutu arasında pozitif yönde ($r = -,147$; $p < ,05$); Türkçe metinlerin önemini fark etme alt boyutu ile Türkçe metinlerde kültür unsurları alt boyutu arasında pozitif yönde ($r = ,175$; $p < ,0001$); Türkçe metinlerin önemini fark etme alt boyutu ile ölçek toplam puanları arasında pozitif yönde ($r = ,776$; $p < ,0001$) anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Türkçe metinlere dair etkinliklerde bulunma alt boyutu ile Türkçe metinlere dair olumsuz duygular alt boyutu arasında pozitif yönde ($r = -,146$; $p < ,05$); Türkçe metinlere dair etkinliklerde bulunma alt boyutu ile Türkçe metinlerde kültür unsurları alt boyutu arasında pozitif yönde ($r = ,192$; $p < ,05$); Türkçe metinlere dair etkinliklerde bulunma alt boyutu ile ölçek toplam puanları arasında pozitif yönde ($r = ,801$; $p < ,0001$) anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Türkçe metinlere dair olumsuz duygular alt boyutu ile Türkçe metinlerde kültür unsurları alt boyutu arasında pozitif yönde ($r = ,485$; $p < ,0001$); Türkçe metinlere dair olumsuz duygular alt boyutu ile ölçek toplam puanları arasında pozitif yönde ($r = ,584$; $p < ,0001$) anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Türkçe metinlerde kültür unsurları alt boyutu ile ölçek toplam puanları arasında

**Türkçe Metinleri Okumaya Karşı Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Tutumunun Belirlenmesi:
Bir Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması**

pozitif yönde ($r=,598$; $p<,0001$) anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu değerler ölçek faktörlerinin birbiri ile ilişkili olduğunu ve aynı yapıyı ölçmekte olduklarını ortaya koymaktadır.

Tablo 9. Path diyagramı ve faktör yükleri

Tablo 10. Doğrulamalı Faktör Analizi İçin Uyum İndeksleri

X^2	Df	p	X^2/df	GFI	CFI	RMSEA
439,05	269	,00	1,632	,90	0,94	0,058

Analiz verileri neticesinde uyum indekslerine X^2/df değerinin 3'ün altında olması sebebiyle kabul edilebilir olduğunu söylemek mümkündür. GFI değerinin ,90 olması da kabul edilebilir bir uyum olduğunu, CFI değerinin ,94 olması ve RMSEA değerinin 0,05 olması iyi bir uyumun olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak elde edilen uyum indeksleri ölçeğin iyi bir uyuma sahip olduğunu ortaya koymuştur.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Yapılan araştırmada yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin Türkçe metinleri okumaya yönelik tutumlarının belirlenmesi amacıyla geliştirilen 90 maddelik ölçme aracı 5 uzmanın görüşüne sunulmuştur. Ardından uygulanan Lawshe analizi ile her bir maddenin kapsama geçerlilik oranı hesaplanmıştır. Yapılan hesaplama sonucunda 46 madde ölçekten çıkarılmıştır. Kalan 44 maddelik ölçme aracı 192 yabancı dil olarak Türkçe öğrenen B2 seviyesindeki öğrenciye uygulanmıştır. Gerçekleşen faktör analizi neticesinde ölçekte 25 madde kalmış ve ölçeğin 4 faktörlü bir yapıya sahip olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin birinci faktörü 7 maddeden (1, 2, 3, 4, 6, 7, 10. maddeler), ikinci faktörü 9 maddeden (11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 44. maddeler), üçüncü faktörü 5 maddeden (9, 20, 21, 37, 40. maddeler), dördüncü faktörü 4 maddeden (26, 27, 29, 43. maddeler) oluşmaktadır. Ölçeğin birinci alt boyutu “Türkçe metinlerin önemini fark etme”, ikinci alt boyutu “Türkçe metinlere dair etkinliklerde bulunma”, üçüncü alt boyutu “Türkçe metinlere dair olumsuz duygular”, dördüncü alt boyutu “Türkçe metinlerde kültür unsurları” olarak adlandırılmıştır. Ayrıca ölçeğin bütün alt boyutlarının ve ölçeğin tamamının güvenilir olma katsayıları hesaplanmıştır (Cronbach’s Alpha, Spearman-Brown, Guttman Split-Half). Son olarak doğrulayıcı faktör analizi yapılarak analizler tamamlanmıştır. Yapılan analizler neticesinde şu sonuçlara ulaşılmıştır:

1. Geliştirilen yabancı dil olarak Türkçe metinleri okumaya karşı tutum ölçeğindeki eigen değerine göre 4 faktörün açıkladığı toplam varyans % 48,532’dir. Varimax dik döndürme tekniği sonucunda maddelerin yeterince ayırıcı olduğu belirlenmiştir. Maddelerin faktör yükleri 0,326-0,627 arasında değişmektedir.

2. Belirlenen faktörler ilgili faktörde yer alan maddelerin incelenmesinin ardından ölçeğin birinci alt boyutu Türkçe metinlerin önemini fark etme, ikinci alt boyutu Türkçe metinlere dair etkinliklerde bulunma, üçüncü alt boyutu Türkçe metinlere dair olumsuz duygular, dördüncü alt boyutu Türkçe metinlerde kültür unsurları olarak adlandırılmıştır.

3. Ölçeğin 1. alt boyutu için Cronbach’s Alpha değeri ,827; Spearman-Brown değeri ,840; Guttman Split-Half değeri ,835’dir. 2. alt boyut için Cronbach’s Alpha değeri,807; Spearman-Brown değeri ,825; Guttman Split-Half değeri ,818’dir. 3. alt boyutu için Cronbach’s Alpha değeri ,659; Spearman-Brown değeri ,743;Guttman Split-Half değeri ,733’tür. 4. alt boyut için Cronbach’s Alpha değeri ,730; Spearman-Brown değeri ,742; Guttman Split-Half değeri ,742’dir. Ölçeğin tamamı için ise Cronbach’s Alpha değeri ,799; Spearman-Brown değeri ,853; Guttman Split-Half değeri 0,849’dur. Hesaplanan Cronbach’sAlpha, Spearman-Brown, Guttman Split-Half katsayılarının, 3. alt boyutta kabul edilebilir değerde bulunan ,659 Cronbach’s Alpha değeri hariç, 0,70’in üzerinde olması ölçeğin bütün olarak ve alt boyutlarında kendi içinde tutarlı ve güvenilir olduğunu göstermektedir.

Türkçe Metinleri Okumaya Karşı Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Tutumunun Belirlenmesi: Bir Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması

4. Yapılan analizler neticesinde bütün maddeler, faktörler ve ölçek toplam puanı için farklılıklar istatistiki olarak anlamlı bulunmuştur. Ölçek alt boyut ve toplam puanlarının ayırt edici olduğu belirlenmiştir.

5. Madde toplam ve madde kalan analizleri neticesinde ölçekteki bütün maddelerin korelasyonları anlamlı bulunmuştur. Ölçekteki bütün maddelerin aynı yapı içinde olduğu belirlenmiştir.

6. Doğrulayıcı faktör analizi neticesinde elde edilen uyum indeksleri ölçeğin iyi bir uyuma sahip olduğunu ortaya koymuştur.

Araştırma bulgularına göre geçerli ve güvenilir olan Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Türkçe Metinleri Okumaya Karşı Tutum Ölçeği yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin Türkçe metinleri okumaya karşı tutumlarını belirlemek amacıyla kullanılabilir. Ölçek ayrıca yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin Türkçe metinleri okumaya ilişkin olumlu veya olumsuz tutumlarının hangi değişkenlere bağlı olduğunu saptamak amacıyla da kullanılabilir. Ölçeğin yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin Türkçe metinleri okumaya karşı tutumlarının belirlenmesi, Türkçe metinleri okumaya yönelik olumlu ve olumsuz tutumlarının nedenlerinin araştırılması ve buna bağlı olarak gerçekleştirilecek çalışmalara ışık tutacağı göz önünde bulundurularak bundan sonra yapılacak çalışmalara katkıda bulunabilir.

Kaynaklar

- Altunkaya, H. (2016). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlere Yönelik Okuduğunu Anlama Başarı Testinin Geliştirilmesi. *Turkish Studies*, 11 (3), 113-138.
- Avrupa Konseyi Modern Diller Bölümü. (2013). (Çev.: MEB) Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Öğrenim, Öğretim ve Değerlendirme. Frankfurt: telcGmbH.
- Aydemir, Z. İ. Öztürk E. (2013). Metinlere Yönelik Okuma Motivasyonu Ölçeği: Geçerlik ve Güvenilirlik Çalışması. *Elementary Education Online*, 12 (1), 66-76.
- Aytan, N. Tunçel, H. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçe Yazma Kaygısı Ölçeğinin Geliştirilmesi Çalışması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 (30), 50-62.
- Barın, E. (2004). Yabancılara Türkçe Öğretiminde İlkeler. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü*. 1, 19-30.
- Bölükbaş, F. Keskin F. (2010). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Metinlerin Kültür Aktarımındaki İşlevi. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 5 (4), 221-235.
- Büyükkiz, K. K. (2012). Türkçeyi İkinci Dil Olarak Öğrenen Yabancılar İçin Yazma Becerisi Öz Yeterlilik Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Büyükoztürk, Ş. (2002). Faktör Analizi: Temel Kavramlar ve Ölçek Geliştirmede Kullanımı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 32, 470-483.
- Demir, A. Açık, F. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kültürelarası Yaklaşım ve Seçilecek Metinlerde Bulunması Gereken Özellikler. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, XXX, 51-72.

- Dörnyei, Z. (2003). Attitudes, Orientations, and Motivations in Language Learning: Advances in Theory, Research, and Applications. *Language Learning A Journal of Research in Language Studies*, 53 (1), 3-32.
- Ghazali, N. S. Setia, R. Muthusamy, C. Jusoff, K. (2009). ESL Students' Attitude towards Texts and Teaching Methods Used in Literature Class. *English Language Teaching*, 2 (4), 51-56.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemi Kavramlar İlkeler Teknikler*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kelley, T. L. (1939). The selection of upper and lower groups for validation of test items. Ward, Annie W. Stoker, Howard W. Ward Mildred Murray (Editör). *Educational Measurement Origins, Theories and Explications Volume II Theories and Applications içinde* (s. 63-70). Boston Way Lanham: University Press of America, Inc.
- MEB. (2013). *Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Öğrenim, Öğretim ve Değerlendirme*. Frankfurt (Almanya): TELC.
- Melanlıoğlu, D. Demir, T. (2013). Türkçe öğrenen yabancılar için konuşma kaygısı ölçeğinin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6 (3), 389-404.
- Otrar, M., Gülten, D. Ç., Özkan, E. (2012). İlköğretim Öğrencilerine Yönelik Öğrenme Stilleri Ölçeği Geliştirilmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1 (2), 305-318.
- Oyarkılıçgil Ateş, A. (2001). Kazak ve Kırgız Öğrencilerin Türkçeye karşı tutumlarının Türkçe öğrenim başarılarıyla ilişkisi (Doktora tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Öncül, R. (2000). *Sözlük Dizisi: Eğitim ve Eğitim Bilimleri Sözlüğü (Terimlerin Almanca, Fransızca, İngilizce ve Eski Terim Karşılıkları ile)*. İstanbul: MEB.
- Özbay, M. Bağcı, H. Uyar, Y. (2008). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre Değerlendirilmesi. *İstanbul Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9-15.
- Özdamar, K. (1999). *Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi*. Eskişehir: Kaan Kitapevi.
- Şimşek, P. (2011). *Yabancılar Türkçe Öğretiminde Okuma Metinleri ve Yardımcı Okuma Kitapları Üzerine Bir Araştırma*(Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurumu Başkanlığı Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (286832).
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2007). *Using Multivariate Statistics. (Fifth Edition)*. USA: Pearson Education, Inc.
- Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Thompson, B. (2004). *Exploratory and Confirmatory Factor Analysis. (First Edition)*. Washington: American Psychological Association.
- Yaman, H. Tulumcu, F. M. (2016). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenler İçin Dinleme Becerisi Öz Yeterlilik Ölçeği Geliştirilmesi. *Turkish Studies*, 11 (3), 2371-2386.
- Yamashita, J. (2013). Effects of extensive reading on reading attitudes in a foreign language. *Reading in a Foreign Language*, 25 (2), 248-263.

Extended Abstract

Introduction

Teaching Turkish as a foreign language in 1984 with the establishment of Ankara in Turkey TOMER active work area has become appeared. Ankara with Turkish TOMER activities began teaching foreign languages expanded with the establishment of different centers across Turkey and is advanced through the institution which aims to teach Turkish to foreigners.

Today, in TÖMERs, a step-by-step exchange system is used to provide language learning to students in a better program. This program evaluates the students' preliminary knowledge and the students are placed in the relevant steps in the direction of the data taken within the scope of four language skills (Barın 2004: 22).

Behind the step-by-step exchange system, the use of the European Language Portfolio in language teaching institutions has been effective. In the ADP text published by MEB, the levels were formed by 6 digits as A1, A2, B1, B2, C1 and C2. In addition to the 6 digits option, the levels are also sorted by A, B, and C, which

Türkçe Metinleri Okumaya Karşı Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Tutumunun Belirlenmesi: Bir Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması

represent the basic, medium, and high levels. Students are able to use four language skills in each level, which is better than the previous level, in the leveling system designed in this way (MEB 2013: 41-45).

Students who apply for the Turkish language training centers teaching Turkish as a foreign language is often seen that in order to take undergraduate or postgraduate study at a university in Turkey. For this purpose, the language skills of the students who are trained should be improved at the academic level. For this, the development of reading skills is important to understand and use written materials.

Reading communication is the perception of the meaning of the symbols that are engraved in a written, printed or engraved object (Öncül 2000: 820a). However, performing the reading act alone is not enough to describe the reading ability. When we say reading skill, the process of recognizing the words and providing the meanings of the words is included in the process. In short, reading ability can be defined as the ability to succeed in reading (Öncül 2000: 821^a).

The development of reading under a separate course title is also a method used in the language centers where the teaching of Turkic languages is made. Listening, speaking, reading and writing can be handled separately under the headings of the lessons in the training conducted in the mentioned method. Thus, each skill is considered to be an area of language in itself, and language skills are expected to develop more quickly and effectively.

It is one of the important elements in the teaching of Turkic languages as a foreign language that the rate of four language skills, each of which is a separate subject, must be found in textbooks. For this reason, starting from the first units in the textbooks, it seems appropriate to equally place each unit in the same place (Barın 2004: 22).

Teaching Turkish as a foreign language is not just about preparing textbooks and organizing in-class activities. After the students leave the classroom environment, they encounter Turkish texts in the outer world where Türkçenin is spoken. Reading skills are not only in class, but also in everyday life. A student who wants to see reading activity as textbooks only will be able to limit his knowledge and skills to only the knowledge and skills of the book. For academic development, students need to read Turkish texts about different fields. In order to be able to do this, students' positive attitude towards reading Turkish texts can contribute to the development of reading and related language skills.

Method

The study was designed in the general screening model. The general screening model is a screening of a group, sample, or sample that is to be taken from all or a part of the universe in order to arrive at a general judgment about the universe in a phase consisting of a large number of elements (Karasar 2016: 111).

Because the research aimed to develop a scale, four steps were followed in accordance with the purpose: determining scale items, applying expert opinion, applying scale, determining the level of validity and reliability.

Result and Discussion

In this research, a 90-item measuring instrument developed for the purpose of determining the attitudes of Turkish students learning Turkish as a foreign language to Turkish texts was presented to 5 experts. The coverage validity of each item was then calculated by Lawshe analysis. As a result of this calculation, 46 items were removed from the scale. The remaining 44 measuring instruments were applied to students in B2 level who learned Turkish as a foreign language. As a result of the factor analysis, 25 items were left on the scale and it was determined that the scale had a 4 factor structure. The first factor of the scale consists of 7 items (1, 2, 3, 4, 6, 7, 10 items) and the second factor is 9 items (11,12,13,14,15,16,17,18,44 items) factor consists of 5 items (9th, 20th, 21st, 37th, 40th items) and fourth factor is 4 items (26th, 27th, 29th, 43th items). The first subdimension of the scale was recognized as the importance of Turkish texts, the second subdimension was in activities related to Turkish texts, the third subdimension was negative sentiments about Turkish texts, and the fourth subdimension was called cultural elements in Turkish texts. In addition, the reliability coefficients of all the sub-dimensions and scale of the scale were calculated (Cronbach's Alpha, Spearman-Brown, and Guttman Split-Half). Finally, confirmatory factor analysis was performed and the analyzes were completed.

EK-1

Sevgili Öğrenciler,

Elinizdeki formda yazılı olan cümleler sizlerin Türkçe metinleri okumaya yönelik tutumlarınızı öğrenebilmek amacıyla hazırlanmıştır. Bu formda doğru veya yanlış cevap bulunmamaktadır. Biz sadece sizlerin okuma tutumlarınızı öğrenmek istiyoruz. Lütfen formda yer alan cümleleri okuyunuz. Cümlelerin karşısındaki puanlar **1 hiç bana uygun değil 7 ise tamamen bana uygun demektir**. Sizler bu cümlelerin sizlere uygunluğunu **1 ilâ 7 arasında derecelendirerek işaretleyiniz ve hiçbir cümleyi boş bırakmayınız**.

Çalışmaya katkılarınız için teşekkür ederim.

Alt Boyutlar	Taslak Ölçekteki Madde Numarası	Ölçek Maddeleri	1	2	3	4	5	6	7
Türkçe Metinlerin Önemi Fark Etme	1.	1. Türkçe metinleri okumak benim için önemlidir. (Duyuşsal)							
	2.	2. Türkçe bir metni okumanın hayal gücümü geliştirdiğimi düşünüyorum. (Bilişsel)							
	3.	3. Türkçe okuma kitaplarım benim için değerlidir. (Bilişsel)							
	4.	4. Türkçe metinleri okuyarak yeni bilgiler öğrendiğimi düşünüyorum. (Bilişsel)							
	6.	5. Türkçe metinlerin her yaşta bana gerekeceğini düşünüyorum. (Bilişsel)							
	7.	6. Türkçe metinleri okumamın insanları etkilemekte bana yardımcı olduğunu düşünüyorum. (Bilişsel)							
	10	7. Türkçe metinleri okumanın bana katkı sağlayacağını düşünüyorum. (Bilişsel)							
Türkçe Metinlere Dair Etkinliklerde Bulunma	11	8. Paramın bir kısmını Türkçe kitapları almak için ayırıyorum. (Psiko-motor)							
	12	9. Arkadaşlarıma Türkçe yayınlar hediye etmeyi severim. (Duyuşsal)							
	13	10. Metinleri Türkçe olan oyunları oynamayı seviyorum. (Duyuşsal)							
	14	11. Her gün düzenli bir şekilde Türkçe metin okumak istiyorum. (Duyuşsal)							
	15	12. Boş vakitlerde Türkçe metinleri okumaktan hoşlanıyorum. (Duyuşsal)							
	16	13. Türkçe metinleri düzenli olarak okurum. (Psiko-motor)							
	17	14. Türkçe metinleri okumak beni dinlendiriyor. (Bilişsel)							
	18	15. Tatilde sıkıldığımda Türkçe metinler							

**Türkçe Metinleri Okumaya Karşı Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Tutumunun Belirlenmesi:
Bir Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması**

		okuyacağım. (Psiko-motor)								
	44	16. Türkçe metinlerden oluşan bir kitaplığımın olmasını isterim. (Psiko-motor)								
Türkçe Metinlere Dair Olumsuz Duygular	9	17. Türkçe metinler diğer dillerdeki metinler kadar ilgimi çekmiyor.								
	20	18. Ödevlerim için Türkçe metinleri okurken çok sıkılırım (kitap, dergi, ansiklopedi, çalışma kitabı vb.).								
	21	19. Türkçe bir ders kitabındaki metni okumak bana sıkıcı gelir.								
	37	20. Türkçe bir metni okumak bana sıkıcı gelir.								
	40	21. İyi anlayamadığım için Türkçe metin okumayı sevmiyorum.								
Türkçe Metinlerde Kültür Unsurları	26	22. Türkçe metinlerde günlük hayattan bilgilerle karşılaşmak hoşuma gider.								
	27	23. Türkçe metinlerde Türk kültüründen bilgiler görmenin önemli olduğunu düşünürüm.								
	29	24. Kendi kültürüme ait bilgileri içeren Türkçe metinleri severek okurum.								
	43	25. Türkçe metinler sayesinde kendi kültürümle Türk kültürü arasında bağlantı kurabilirim.								